

GAMBIA

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

**Sytuacja bezpieczeństwa i zagrożenia
dla ludności cywilnej**

**DPU-WIKP-424/270/2025
12.05.2025**

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Gambii.

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

Ludność: ponad 2,5 mln (dane z 2024 r.).^[1]

Skład etniczny: Mandinka/Jahanka 33,3%, Fulanie/Tukulur/Lorobo 18,2%, Wolof 12,9%, Jola/Karoninka 11%, Serahuleh 7,2%, Serer 3,5%, niegambijskie – 9,9%, inni 4%.^[2]

Skład religijny: muzułmanie 96,4% populacji, chrześcijanie 3,5%, brak wyznania / brak informacji 0,1%.^[3]

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

USTRÓJ

Gambia uzyskała niepodległość w 1965 r.^[4] Początkowo kraj przyjął ustrój monarchii konstytucyjnej, w ramach Wspólnoty Narodów, natomiast w dniu 24 kwietnia 1970 r. proklamowano powstanie republiki.^[5] Zgodnie z konstytucją z 1997 r., Gambia jest republiką, z prezydentem jako głową państwa.^[6]

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Kraj podzielony jest na 5 regionów (Lower River, North Bank, Upper River, West Coast, Central River), 1 miasto wydzielone (Bandżul – stolica) i 1 gminę (Kanifing).^[7]

¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Gambia, 01.05.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

² CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Gambia, 01.05.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

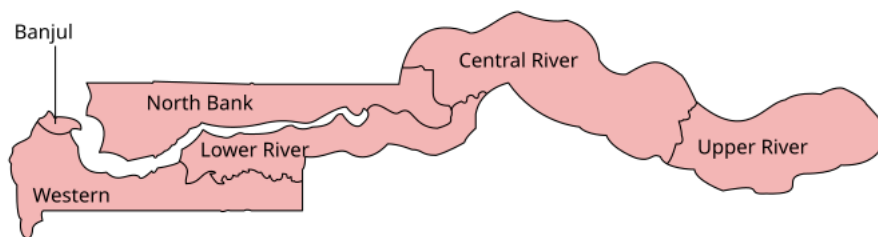
³ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Gambia, 01.05.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

⁴ Encyklopedia PWN, Gambia, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Gambia-Ustroj-polityczny;4574132.html>

⁵ Travel Planet, Historia Gambii, <https://www.travelplanet.pl/przewodnik/gambia/historia.html>

⁶ Encyklopedia PWN, Gambia, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Gambia-Ustroj-polityczny;4574132.html>

⁷ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Gambia, 01.05.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

Mapa. Podział administracyjny Gambii.^[8]

STRUKTURA WŁADZY

Głowa państwa. Prezydent wybierany bezpośrednio zwykłą większością głosów w głosowaniu powszechnym na 5-letnią kadencję (bez ograniczeń kadencyjnych).^[9]

W ostatnich wyborach prezydenckich, które odbyły się w grudniu 2021 r. zwyciężył **Adama BARROW** (**National People's Party, NPP**), zdobywając 53,2% głosów. Drugie miejsce zajął **Ousainou Darboe** (**United Democratic Party, UDP**), który uzyskał 27,7% głosów.^{[10][11]} Jest to już druga kadencja Adama Barrowa od czasu jego zwycięstwa w wyborach prezydenckich z 2016 r. i przekazania mu władzy w styczniu 2017 r.^[12]

Funkcję wiceprezydenta Gambii pełni (od dnia 23.02.2024 r.) **Mohammed JALLOW**.^[13]

Kolejne wybory prezydenckie w Gambii przewidziane są na 2026 r.^[14]

Rząd i premier. Funkcję premiera pełni wiceprezydent, który jest wybierany (podobnie jak gabinet) przez prezydenta.^[15]

Parlament i wybory parlamentarne. Władzę ustawodawczą w Gambii sprawuje jednoizbowy Parlament, który liczy 58 członków (53 wybieranych w wyborach bezpośrednich i 5 mianowanych przez prezydenta). Posłowie odbywają w nim 5-letnią kadencję.^[16]

⁸ Wikipedia, Subdivisions of the Gambia, domena publiczna, https://en.wikipedia.org/wiki/Subdivisions_of_the_Gambia

⁹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Gambia, 01.05.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

¹⁰ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Gambia, 01.05.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

¹¹ UK Home Office, Foreign Travel Advice – Gambia, 24.01.2024, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/the-gambia>

¹² CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Gambia, 01.05.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

¹³ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Gambia, 01.05.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

¹⁴ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Gambia, 01.05.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

¹⁵ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Gambia, 01.05.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

¹⁶ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Gambia, 01.05.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

Ostatnie wybory parlamentarne w Gambii odbyły się w dniu 9 kwietnia 2022 r.^{[17][18]} Zwyciężyła w nich partia prezydenta Adama Barrowa **National People's Party (NPP)**, która zdobyła 33,9% głosów (19 z 53 miejsc, wyłączając 5 posłów z 58 osobowego parlamentu, którzy mianowani są przez prezydenta). Drugie miejsce zajęła **United Democratic Party (UDP)** zdobywając 28,3% głosów (15 miejsc). Na trzecim miejscu uplasowali się posłowie niezależni przejmując 22,6% głosów – 11 miejsc w parlamencie.^{[19][20]}

Kolejne wybory parlamentarne przewidziane są na kwiecień 2027 r.^[21]

SYSTEM PRAWNY

W Gambii obowiązuje mieszany system prawny angielskiego prawa precedensowego (*ang. common law*), prawa islamskiego i lokalnego prawa zwyczajowego.^[22]

KARA ŚMIERCI

Gambia posiada przepisy prawne przewidujące karę śmierci w przypadku niektórych przestępstw, takich jak podpalenie, morderstwo i zdrada stanu, jednak w lutym 2018 r. prezydent Barrow ogłosił moratorium na wykonywanie kary śmierci.^{[23][24]}

Mimo to w Gambii kara śmierci nadal jest orzekana. Według ostatniego raportu Amnesty International z 2025 r. r., dotyczącego kar śmierci na świecie, w 2024 r. w Gambii nie został orzeczony ani jeden wyrok śmierci ani nie została wykonana żadna egzekucja. W 2024 r. w ośrodkach detencyjnych przebywało osiemnaście osób skazanych na najwyższy wymiar kary.^[25]

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

ANALIZA STATYSTYCZNA

W 2023 r. na terenie Gambii w wyniku różnych przypadków naruszenia bezpieczeństwa, zginęły 2 osoby, natomiast w 2024 r. ilość wszystkich ofiar wyniosła

¹⁷ Amnesty International, Amnesty International Report 2022/23; The State of the World's Human Rights; Gambia 2022, 27.03.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2089520.html>

¹⁸ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Gambia, 01.05.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

¹⁹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Gambia, 01.05.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

²⁰ Aljazeera, Gambian president's party narrowly wins legislative polls, 10.04.2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/4/10/gambian-presidents-party-narrowly-wins-legislative-polls>

²¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Gambia, 01.05.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

²² CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Gambia, 01.05.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

²³ The Guardian, Gambia suspends death penalty in step towards abolition, 19.02.2018, <https://www.theguardian.com/world/2018/feb/19/gambia-suspends-death-penalty-abolition>

²⁴ Amnesty International, Death Sentences and Executions 2018, 10.04.2019, <https://www.ecoi.net/en/document/2006174.html>

²⁵ Amnesty International, Death Sentences and Executions 2024 [ACT 50/8976/2025], 04.2025, <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2025/04/ACT5089762025ENGLISH.pdf>

1. W pierwszym kwartale 2025 r. nie odnotowano ofiar incydentów związanych z bezpieczeństwem.^[26]

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Za bezpieczeństwo w Gambii odpowiadają siły zbrojne Gambii (ang. **Gambian security forces, GAF**), które odpowiadają za obronę zewnętrzną oraz bezpieczeństwo na morzu. Ponadto są zaangażowane w przeciwdziałanie handlowi ludźmi, jak również pomoc władzom cywilnym w sytuacjach nadzwyczajnych i w przypadku klęsk żywiołowych.^[27]

GAF uczestniczą także w misjach pokojowych – od lat 90. XX w. brały udział w ponad 10 misjach pokojowych ONZ, wysyłając łącznie około 4 000 żołnierzy.^[28]

Choć Gambia należy do stosunkowo spokojnych krajów wśród państw regionu, na jej terytorium stacjonują międzynarodowe, afrykańskie siły zbrojne ECOMIG (**ECOWAS Mission in The Gambia**). W 2017 r. ich głównym celem było przywrócenie demokratycznych rządów i umożliwienie przeprowadzenia wyborów po tym, jak wieloletni prezydent Yahya Jammeh odmówił ustąpienia ze stanowiska. Po wyborach, na prośbę nowego prezydenta Barrowa, pozostały one w Gambii.^{[29][30]}

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

Brak jest informacji wskazujących na to, by w Gambii obowiązywało obecnie ustawodawstwo specjalne typu: stan wojenny, operacja specjalna, godzina policyjna itp.

SYTUACJA LUDNOŚCI CYWILNEJ

ANALIZA STATYSTYCZNA

Według danych ACLED, w 2023 r. w Gambii w różnego rodzaju incydentach śmierć poniosło 2 cywilów, z kolei w 2024 r. odnotowano 1 ofiarę cywilną, zaś w pierwszym kwartale 2025 r. w kraju tym nie odnotowano żadnych ofiar cywilnych. Dwie osoby zginęły w wyniku przemocy tłumu, natomiast jedna została zastrzelona przez członka sił zbrojnych Gambii.^[31]

²⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Gambia, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

²⁷ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Gambia, 01.05.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

²⁸ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Gambia, 01.05.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>

²⁹ Wikipedia, ECOWAS military intervention in Gambia, https://en.wikipedia.org/wiki/ECOWAS_military_intervention_in_the_Gambia

³⁰ Institute for Security Studies, ECOWAS is still pivotal to steadying The Gambia's transition, 25.02.2025, <https://issafrica.org/iss-today/ecowas-is-still-pivotal-to-steadying-the-gambia-s-transition>

³¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Gambia, Atakowani: Cywile, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

W ciągu ostatniego roku – od 28 marca 2024 r. do 28 marca 2025 r. w Gambii nie było ofiar cywilnych wśród ludności cywilnej.^[32]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW ZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

DZIAŁANIA WOJENNE

W okresie od początku 2023 r. do końca pierwszego kwartału 2025 r. na terenie Gambii nie odnotowano działań zbrojnych, które wymierzone byłyby w ludność cywilną.^[33]

DZIAŁANIA PARTYZANCKIE

W okresie od początku 2023 r. do końca pierwszego kwartału 2025 r. na terenie Gambii nie odnotowano działań zbrojnych, które wymierzone byłyby w ludność cywilną.^[34]

DZIAŁANIA ODWETOWE

W okresie od początku 2023 r. do końca pierwszego kwartału 2025 r. na terenie Gambii nie odnotowano działań odwetowych, które wymierzone byłyby w ludność cywilną.^[35]

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU ZBROJNEGO

W okresie od początku 2023 r. do końca pierwszego kwartału 2025 r. na terenie Gambii nie odnotowano zagrożeń związanych ze złą sytuacją humanitarną, która byłaby spowodowana złą sytuacją bezpieczeństwa.^[36]

³² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Gambia, Atakowani: Cywile, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Gambia, Atakowani: Cywile, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Gambia, Atakowani: Cywile, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Gambia, Atakowani: Cywile, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Gambia, Atakowani: Cywile, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW NIEZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

TERRORYZM

W okresie od początku 2023 r. do końca pierwszego kwartału 2025 r. na terenie Gambii nie odnotowano ataków terrorystycznych.^[37]

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA, POGROMY

W Gambii bardzo rzadko dochodzi do pozaprawnych zabójstw. Od początku 2023 r. do końca pierwszego kwartału 2025 r. ACLED odnotował tylko trzy tego typu incydenty.^[38]

Dnia 26 maja 2023 r. tłum zaatakował dwóch chłopców w Bandżul (Bandżul) z niewiadomego powodu. Siedem osób zostało aresztowanych w związku z tym wydarzeniem.^[39]

Dnia 5 lutego 2024 r. członek sił zbrojnych Senegalu zabił cywila w Karrol (Brikama). Źródło nie wymienia przyczyny tego zdarzenia.^[40]

PRZEMOC STOSOWANA W TRAKCIE DEMONSTRACJI I PROTESTÓW

Od początku 2023 r. do końca pierwszego kwartału 2025 r. w Gambii odbyło się siedem protestów, w tym jeden protest z interwencją sił bezpieczeństwa. Nie odnotowano żadnych ofiar śmiertelnych w związku z tymi wydarzeniami.^[41]

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

Bliskie usytuowanie Gambii z regionem Casamance w Senegalu sprawia, że kraj ten jest narażony na wykorzystanie jako punkt tranzytowy broni palnej, jak również bezpieczna przystań dla separatystów z Casamance zaangażowanych w handel bronią.^[42]

Gambia służy jako kraj tranzytowy dla handlu narkotykami, heroiną i kokainą oraz handlu ludźmi. Słabe kontrole przybrzeżne i graniczne w połączeniu z korupcją w służbach kontroli granicznej sprawiają, że kraj ten jest idealnym punktem tranzytowym.^[43]

³⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Gambia, Atakowani: Cywile, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Gambia, Atakowani: Cywile, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Gambia, Atakowani: Cywile, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Gambia, Atakowani: Cywile, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Gambia, Atakowani: Cywile, Protests, Protests with intervention, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴² Global Organized Crime Index, Gambia, <https://ocindex.net/country/gambia>

⁴³ Global Organized Crime Index, Gambia, <https://ocindex.net/country/gambia>

Dostępne raporty sugerują, że w Gambii nie ma grup o charakterze mafijnym. Drobne grupy przestępcze stanowią jednak poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa, praworządności i rozwoju tego kraju. Istnieją powszechne doniesienia, że nielegalny handel, przestępstwa uliczne i przestępczość zorganizowana nasiliły się po transformacji politycznej w 2016 r.^[44]

Farafenni, położone w pobliżu porowatej granicy między Gambią a Senegalem, służy jako centrum działalności przestępczej z udziałem osób z obu krajów. Grupy z Farafenni angażują się w różne nielegalne działania, w tym handel narkotykami (zwłaszcza konopiami indyjskimi i kokainą), handel ludźmi (w tym handel dziećmi) i kradzież mienia.^[45]

Pewne działania przestępcze, takie jak nielegalny handel palisandrem, są ułatwiane przez funkcjonariuszy policji, którzy przyjmują łapówki od podmiotów przestępczych. Korupcja, w szczególności przekupstwo urzędników, zapewnia również ochronę obcokrajowcom zaangażowanym w nielegalne praktyki górnicze i połowowe.^[46]

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Prawo Gambii zapewnia swobodę przemieszczania się, podróży zagranicznych, emigracji i repatriacji, a rząd ogólnie przestrzega tych praw. Niemniej jednak zdarza się, że personel policji i służb imigracyjnych ustanawia punkty kontroli bezpieczeństwa. Osoby, które nie posiadają odpowiedniej dokumentacji identyfikacyjnej, są zatrzymywane lub zmuszane do wręczenia łapówek.^[47]

MIGRACJE WEWNĘTRZNE

Migracja wewnętrzna w Gambii odbywa się głównie z obszarów wiejskich do miast: Kanifing (miasto położone na zachód od stolicy Bandżul) i Brikama (drugie co do wielkości miasto kraju), przy czym znaczna część migrantów pochodzi z Kerewan i Mansa Konko. Wielu migrantów przenosi się również z Brikamy do innych miast, takich jak Kanifing.^[48]

Głównymi czynnikami determinującymi migrację są zmiany w sytuacji rodzinnej, zatrudnieniu i wykształceniu, a także niejasne zasady dotyczące własności ziemi

⁴⁴ Global Organized Crime Index, Gambia, <https://ocindex.net/country/gambia>

⁴⁵ Global Organized Crime Index, Gambia, <https://ocindex.net/country/gambia>

⁴⁶ Global Organized Crime Index, Gambia, <https://ocindex.net/country/gambia>

⁴⁷ USDOS (US Department of State), 2023 Report on International Religious Freedom: The Gambia, 26.06.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/gambia/>

⁴⁸ Integral Human Development, Country Profiles, Gambia, <https://migrants-refugees.va/country-profile/the-gambia/>

i ogólnie kwestie ekonomiczne.^[49] Liczba migrantów wewnętrznych płci męskiej jest wyższa (69%) niż kobiet (31%).^[50]

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

Aktualnie w Gambii nie odnotowuje się wewnętrznych uchodźców.^[51]

UCHODźCY W KRAJACH SĄSIEDNICH

W ogólnodostępnych źródłach informacji brak jest doniesień o uchodźcach z Gambii w krajach ościennych.

Według danych UNHCR, w 2023 r. 4 744 osoby uciekły z Gambii (brak informacji o przyczynach opuszczenia kraju) i złożyły wnioski o azyl w innych krajach. Najczęstszymi krajami docelowymi były Włochy, Niemcy i Kanada.^[52]

PODSUMOWANIE

Gambia jest republiką, z prezydentem jako głową państwa i szefem rządu.

W lutym 2018 r. prezydent Gambii ogłosił oficjalne moratorium na wykonywanie kary śmierci. Kara ta jest jednak orzekana.

W Gambii obecnie nie toczy się żaden konflikt zbrojny. W chwili obecnej ludność cywilna Gambii nie jest ofiarą ataków, więc nie stwierdza się powszechnego zagrożenia życia dla mieszkańców tego kraju.

Aktualnie nie odnotowuje się w Gambii wewnętrznych ani zagranicznych przymusowych przesiedleń.

⁴⁹ Freedom House, Freedom in the World 2024 - The Gambia, 2024, <https://freedomhouse.org/country/gambia/freedom-world/2024>

⁵⁰ Integral Human Development, Country Profiles, Gambia, <https://migrants-refugees.va/country-profile/the-gambia/>

⁵¹ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), West & Central Africa; Forcibly Displaced and Stateless Persons Presence; Figures available as of 31 January 2025, 20.02.2025, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/114661>

⁵² WorldData, Asylum applications and refugees from Gambia, <https://www.worlddata.info/africa/gambia/asylum.php>

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o **art. 15 pkt. 3 oraz art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami.**

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIA:

1. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Gambia, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acledata.com/data-export-tool>
2. Aljazeera, Gambian president's party narrowly wins legislative polls, 10.04.2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/4/10/gambian-presidents-party-narrowly-wins-legislative-polls>
3. Amnesty International, Amnesty International Report 2022/23; The State of the World's Human Rights; Gambia 2022, 27.03.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2089520.html>
4. Amnesty International, Death Sentences and Executions 2018, 10.04.2019, <https://www.ecoi.net/en/document/2006174.html>
5. Amnesty International, Death Sentences and Executions 2024 [ACT 50/8976/2025], 04.2025, <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2025/04/ACT5089762025ENGLISH.pdf>
6. CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Gambia, 01.05.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gambia-the/>
7. Encyklopedia PWN, Gambia, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Gambia-Ustroj-polityczny;4574132.html>
8. Freedom House, Freedom in the World 2024 - The Gambia, 2024, <https://freedomhouse.org/country/gambia/freedom-world/2024>
9. Global Organized Crime Index, Gambia, <https://ocindex.net/country/gambia>
10. Institute for Security Studies, ECOWAS is still pivotal to steadying The Gambia's transition, 25.02.2025, <https://issafrica.org/iss-today/ecowas-is-still-pivotal-to-steadying-the-gambia-s-transition>
11. Integral Human Development, Country Profiles, Gambia, <https://migrants-refugees.va/country-profile/the-gambia/>
12. The Guardian, Gambia suspends death penalty in step towards abolition, 19.02.2018, <https://www.theguardian.com/world/2018/feb/19/gambia-suspends-death-penalty-abolition>
13. Travel Planet, Historia Gambii, <https://www.travelplanet.pl/przewodnik/gambia/historia.html>
14. UK Home Office, Foreign Travel Advice – Gambia, 24.01.2024, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/the-gambia>
15. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), West & Central Africa; Forcibly Displaced and Stateless Persons Presence; Figures available as of 31 January 2025, 20.02.2025, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/114661>

16. USDOS (US Department of State), 2023 Report on International Religious Freedom: The Gambia, 26.06.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/gambia/>
17. Wikipedia, ECOWAS military intervention in Gambia, https://en.wikipedia.org/wiki/ECOWAS_military_intervention_in_the_Gambia
18. Wikipedia, Subdivisions of the Gambia, domena publiczna, https://en.wikipedia.org/wiki/Subdivisions_of_the_Gambia
19. WorldData, Asylum applications and refugees from Gambia, <https://www.worlddata.info/africa/gambia/asylum.php>